

A.2. EL DESENVOLUPAMENT DEL PRINCIPÍ D'EDUCACIÓ INCLUSIVA

Han estat diverses les queixes que han arribat al Síndic en què s'expressa el convenciment que l'atenció específica als alumnes amb necessitats educatives especials ha anat minvant per la progressiva reducció de personal docent, vetlladors i educadors d'educació especial. El temor que la conseqüència d'aquesta situació provoqui la dificultat de nois i noies amb necessitats educatives específiques d'adquirir amb relativa normalitat els continguts educatius ha crescut i s'ha evidenciat. Per aquest motiu, el Síndic ha impulsat una actuació per valorar l'estat de l'educació inclusiva.

L'ordenament jurídic estableix que l'atenció educativa dels infants amb discapacitat es regeix pel principi d'escola inclusiva, de manera que, sempre que es disposin dels suports per atendre les seves necessitats educatives, aquests infants tenen dret a ser escolaritzats en centres ordinaris.

Alguns alumnes amb necessitats educatives especials podrien estar escolaritzats en centres ordinaris amb el suport adequat

Si bé el nombre d'unitats de suport a l'educació especial (USEE) augmenta any rere any i se situa ja en 359 per al curs 2013/2014 (segons dades del Departament d'Ensenyament), el seu desplegament progressiu ha estat acompanyat de reduccions en la dotació de personal docent i també de problemes derivats de la manca de cobertura de les reduccions de jornada i de les baixes temporals dels educadors d'educació especial, amb USEE que no disposen del personal assignat durant tot l'horari de l'alumnat. Aquestes mesures d'austeritat també han provocat reduccions de les hores de personal vetllador assignat a molts centres educatius públics respecte a cursos anteriors, malgrat que, en molts casos, el nombre d'alumnat amb necessitats educatives especials hagi augmentat.

Aquest escenari ha provocat, segons algunes fonts, que alguns centres d'educació especial rebin alumnat amb necessitats educatives especials que podria estar escolaritzat en centres ordinaris si aquests disposessin del suport adequat, amb la qual cosa no es compleix el principi d'escolaritzar en un centre d'educació especial únicament per als casos en què l'escolarització en un centre ordinari no sigui possible.

De fet, les dades aportades pel mateix Departament d'Ensenyament indiquen que, per primera vegada en els darrers quatre cursos, el nombre d'alumnat amb necessitats educatives especials escolaritzat en centres ordinaris ha decrescut i que el nombre d'alumnat escolaritzat en centres d'educació especial ha augmentat. Aquestes dades, doncs, són indicatives d'un cert retrocés en el desenvolupament del principi d'educació inclusiva a Catalunya.

Els problemes de dotació dels centres ordinaris poden condicionar notablement la tria escolar manifestada per les famílies dels alumnes amb discapacitat i també els dictàmens d'escolarització que elaboren els mateixos EAP. L'existència de centres d'educació especial al territori és un dels factors condicionants d'aquestes diferències territorials en les propostes d'escolarització dels EAP, però la manca de criteris clars i compartits per part dels EAP sobre quins alumnes s'han d'escolaritzar en centres ordinaris i quins en centres d'educació especial també hi influeix. Si bé en els darrers cursos el Departament d'Ensenyament ha aprovat resolucions per establir el procediment que s'ha de seguir i els protocols que han d'utilitzar els EAP per a l'elaboració de dictàmens d'escolarització de l'alumnat amb necessitats educatives especials (per exemple, Resolució de 28 de febrer de 2013, de la Direcció General d'Educació Infantil i Primària, per al curs 2013/2014).

Altres àmbits en què s'observen mancances:

- Hi ha enormes dificultats perquè un infant de zero a tres anys que pateix una multidiscapacitat amb una afectació severa pugui ser atès en una escola bressol ordinària.
- Els dèficits d'escolarització inclusiva també es fan presents en les activitats com-

plementàries i extraescolars i en el servei de menjador escolar

- Cal destacar les dificultats amb què es troba l'alumnat amb necessitats educatives especials que s'ha graduat en ESO i que, d'acord amb aquestes necessitats, presenta molts problemes per prosseguir la seva escolarització en ensenyaments secundaris postobligatoris, encara que sigui amb adaptacions curriculars. Per a molts d'ells, el recurs educatiu més adequat a les seves necessitats formatives i d'inserció laboral són els programes de qualificació professional inicial (PQPI), però la normativa vigent limita l'accés a aquesta oferta als alumnes sense graduació en ESO.

Cal finalitzar la reconversió dels centres d'educació especial en centres de referència per a les escoles ordinàries

A criteri del Síndic, la normativa estatal, si bé no preveu de manera literal com a cas excepcional la possibilitat que l'alumnat graduat en ESO es pugui inscriure en un PQPI, no exclou que les administracions educatives, d'acord amb el seu manament de vetllar pel dret a l'educació, puguin regular amb caràcter excepcional altres supòsits d'accés.

Per tots aquests elements, el Síndic ha suggerit al Departament d'Ensenyament un seguit de mesures amb l'objectiu de pal·liar la situació actual:

- Que s'estableixin mesures normatives i polítiques que permetin aprofundir encara més en el desenvolupament de l'educació inclusiva, sigui amb la dotació dels suports suficients als centres ordinaris per fer possible l'escolarització dels alumnes amb necessitats educatives especials, sigui amb l'establiment de criteris d'escolarització que combatin les desigualtats territorials i socials en l'aplicació del principi d'educació inclusiva existents actualment.
- Que s'avanci en l'assignació de personal de suport necessari per a l'atenció adequada

dels alumnes amb necessitats educatives especials en cada escola ordinària, amb una dotació condicionada a l'evolució de necessitats educatives especials present en cada centre per fer possible l'educació inclusiva.

- Que es completi la implantació de les USEE, d'acord amb l'estudi de valoració de les necessitats del territori, per garantir l'atenció dels alumnes per als quals l'EAP ha indicat aquest tipus d'escolarització.

- Que s'impulsi i es finalitzi la reconversió definitiva dels centres d'educació especial en centres de referència per a les escoles ordinàries com a mecanisme de suport per fer efectiva l'escolarització inclusiva dels alumnes amb discapacitats.

- Que es prenguin mesures perquè els infants i els adolescents amb discapacitat tinguin accés als diversos serveis escolars (menjador, activitats complementàries, etc.) en condicions d'igualtat amb els altres infants i adolescents.

- Que es garanteixi l'accés dels infants amb discapacitat a les escoles bressol.

- Que s'asseguri la formació dels docents en l'atenció dels alumnes amb discapacitats i amb necessitats educatives especials perquè l'alumnat rebi l'atenció individualitzada i especialitzada que necessita.

- Que s'estudiï quines són les ràtios adequades per a l'atenció dels alumnes amb discapacitat en règim d'educació inclusiva i les necessitats de suport a l'aula i que s'apliquin.

- Que es desplegui la normativa que ha de regular les disposicions recollides en la mateixa Llei 12/2009, de 10 de juliol, d'educació, en l'àmbit de les activitats complementàries, de les activitats extraescolars organitzades als centres escolars i de les activitats d'educació en el lleure, a fi de garantir el dret dels infants amb discapacitat, sense discriminació per raó de cap condició, a accedir a aquests àmbits educatius en igualtat d'oportunitats.

- Que s'estudiï la possibilitat d'autoritzar excepcionalment l'accés, encara que sigui per mitjà de la reserva de places per a alumnat amb necessitats educatives espe-

cífiques, als PQPI de l'alumnat amb necessitats educatives especials graduat en ESO que, per indicació de l'EAP o del mateix centre, no pot accedir als ensenyaments secun-

daris postobligatoris, i que s'adeqüi la normativa d'àmbit català a aquest propòsit.

Queixa 07325/2012

El promotor de la queixa manifesta la seva disconformitat amb la reducció progressiva de les hores de vetllador que la seva filla tenia assignades, que derivaven de la reducció del nombre total d'hores de suport assignades al centre i de l'evolució de la mateixa alumna.

De la informació rebuda es desprèn que el curs 2011/2012 el centre tenia assignades trenta hores de suport de vetllador i el curs 2012/2013 vint-i-quatre per atendre sis alumnes, de manera que l'alumna tenia assignades sis hores setmanals de suport de vetllador, que posteriorment es van reduir a quatre.

Així, d'un total de vint-i-cinc hores lectives l'alumna només té assignat el suport de vetllador quatre hores la setmana, a banda del suport de la mestra d'educació especial tres hores la setmana. En el dictamen de l'EAP, de l'any 2005, hi constava que l'alumna necessitava una atenció molt individualitzada dins de l'aula.

En els informes actuals consta una evolució favorable de l'alumna, però també s'assenyalen les dificultats que presenta, especialment en les activitats que requereixen raonament, i la necessitat d'una atenció individualitzada, que fa que es valori positivament la presència de la vetlladora.

En conseqüència, el Síndic suggereix al Departament d'Ensenyament que, d'una banda, s'avaluïn les necessitats de suport educatiu complementari de la filla del promotor; i de l'altra, es revisi l'assignació d'hores de suport de vetllador que es fa a aquesta alumna per valorar si aquesta assignació s'adequa al resultat d'aquesta avaluació i a les seves necessitats, partint de la base que qualsevol alumne té dret a assolir el màxim desenvolupament possible, d'acord amb el principi d'educació inclusiva.

[Pàgines extretes de l'Informe Anual 2013. Per accedir-hi, cliqueu aquí.](#)